

Veér István T. (egy barátommal lett tanárom igaz története alapján):

PÁSZTORJÁTÉK, 2002

Reggel Éva hívott, hogy nem tud jönni a próbára, iszonyúan elkapta az influenza, lázzal-izomfájásokkal, már ahogyan annak lennie kell: 'Pali, kezd el velük a próbákat, karácsonyra kész kellene lennünk, jönnek az szülők is!'

Totálcsőd helyzet, mert a pedagógus Évát inkább követték a gyerekek – szakember is és 'egy vérből való is' – de én még nem próbáltam meg velük egyedül ilyen nagy vállalkozást.

Negyed hatra odaérek, már ott ül-fekszik a hittanteremben Norbi, baseballsapkája mögül alig lát ki, teste majdnem vízszintesen nyúlik a szoba közepéig, nagykamasz. A combján ül Nani, mellette Norbi öccse, Ricsi, fekete kapucnija a fején, rágógumizik. Befut Gézuka, elhozta a kishúgát és két fiatalabb gyerkőcot a házukból. Megérkezik Renátó is, nagyon laza a mozgása, talán mert elhozza a csaját, Bettit is – aki ha legfeljebb tizenegy éves? Velem együtt vagyunk tízen.

Elkezdjük, elmagyarázom a helyzetet: 'Nézzétek, Éva néni nagyon beteg lett, s rám bízta, hogy próbáljuk a pásztorjátékot, még van hat hetünk.. ..'

- Á, Palibá', hagyjuk, ez béna, égés lesz, ...
- De megígértük, anya-apa is eljön, mondták. ..

Néznek maguk elé.. ..szünet, majd Nani átkászalódik egy székre, fordítva ráül, rám ásít:

– Na, jó.....

Gondoltam, kezdjük az alapoktól – ismétlés a tudás anyja –, kérdezem:

- Ki az a Jézus?

Sík csend. Majd Istyu félig kérdezve rámnéz: 'A Jézus, ... az 'a Zisten'? - Jóindulatú nézés, nincs benne kandiság, segíteni akar. OK, mondom magamban, majdnem határeset, elfogadjuk. Hangosan lelkesen mindez így hangzik:

- Úgy van, jól tudod!!... És ki a Mária?

Nagy a zajongás, ezt tudják:

- Az a Jézusnak a zannya!!
- És József?

Hosszú szünet - nehéz a kérdés, majd Ricsi kiböki:

- Hát, ... az a Mária csávója, nem?

Megindul a rekeszizmom, föl-le, de sikerül a komolyságomat megtartani (Szentlélek, jöjj!), s nem röhögöm el magam, hanem visszakérdezek – ó, dehogyan én, a kért segítség érkezett meg –, kibukik a számból:

- Hogy érted ezt, Ricsi? Mi az, hogy csávó?
- Palibá', nemond má', hogy nem tudod... Amikor a fiú meg a lány együtt vannak, komálják egymást, de nem fekszenek össze még .. ..

Igaz, ami igaz, Máriára és Józsefre illik a helyzet, elfogadom:

- Igazad van (rekeszizommozgás ismét elfojtva), tehát József Mária csávója.. .. S tudjátok, egyszer Mária álmot látott, amiben egy angyal megmondta neki, hogy gyereke lesz, s a gyerek apja az Isten lesz.. ..
- Hát ez jó duma.. .. - érkezett morogva a komment
- .. .. s ezt elmondta Józsefnek is.. ..
- S az a hülye bevette?? - kitört a nyerítés... .. - méla fazon lehetett!

.. ..egy lendülettel folytattam, de nem magamtól:

- .. József bevette! Mert aznap este ő is álmodott, s egy angyal ugyanezt elmondta neki is. De mivel emberből volt, ahogy mondod: hitte is, nem is .. s ekkor megálltam:
- Norbi, mit tennél, ha megtudnád, hogy Nani terhes és a gyerek nem tőled van?
- Mit?? - vett egy nagy levegőt és Nanira nézett – én.. .. én elvágnám a nyakát!!

Nem hördült föl egyikük sem: hiszen ez természetes, ennek így kell lennie.

- Nani, és te mit tennél, ha megtudnád, hogy Norbinak van már gyereke?
- Kidobnám .. .. agyonveretném .. kitaposnám a belit!
- Na látjátok, Máriát is kivégezik, ha megtudják, hogy állapotos – kövekkel agyondobálták volna. De József inkább azt mondta magában: hagyjuk, felejtjük el ezt az egészet, visszaküldöm a szüleihez. Válólevelet írok – akkoriban ez így ment ... s nem is láttuk egymást! Nem akarta, hogy Máriát megöljék. Talán mert kicsit hitte is az angyalt?

(Jöjj Szentlélek, vagy ha már jöttél, maradj csak itt még!)

Közben bevillant egy ötlet (.. mert ottmaradt még..), Gézukáék szoba-konyhás lakásban laknak: gyerekek, szülők, nagy- és dédszülők.

- Gézu, mit tenne öregapád, ha öreganyád bejelentené, hogy babás (babát vár)?
- Hát, asszem, ...eldűlne a csodálkozástól.. ..
- Itt is ez történt éppen! Isten ismeri az embert, tudja, hogy bizonytalankodik. Képzeljétek, Máriának álmában az angyal azt mondta, hogy menjenek el Zakariáshoz és Erzsébethez. Ez egy öreg házaspár volt, olyan öregek, hogy már nem lehetett gyerekük, s fiatalabb korukban sem jött össze nekik, ami akkor nagy szegény volt.
- (.. szegények... - sóhajtotta Dzszenifer. Ő már beleélte magát.)

De most Erzsébet gyereket várt, s mivel Zakariás nem hitte el ezt a jóvendölést az angyalnak – mert neki is egy angyal jósolta ezt meg – nem eldűlt a meglepetéstől, hanem megnémult, egy kukkot sem tudott kiadni! Az angyal azt mondta neki, hogy addig lesz néma, amíg a gyereke – aki fiú lesz – meg nem születik.

Máriáékat pedig az ő angyaluk éppen hozzájuk küldte, hogy lássák: az Isten mindenre képes, még egy öregnek is lehet babája. (Taps, öröm, hujjogás!)

Nagyon bejött a helyzetelemzés.... (köszönöm, Lélek, 'jó vagy'!)

Az előadáson Nani Mária, Norbi természetesen József lett – aki Betlehembe érkezvén nagy beleéléssel kiabálva csapkodja az ajtót, s a kijövő kocsmáros (Ricsit) nyakonragadva az arcába hörgi a legszebb nyócker-es tájszólásával, kezében a vándorbottal, fenyegetően: 'Idefigyelj, gádzsó, aggyá szállást mer' nyakonböklek! Nem látod? Terhes az asszony, ni!!'

Igaz, itt csorbult a bibliai hűség, mert a nézők felállva helyeseltek, hogy úgy bizony, adjon csak szállást!! Legfeljebb letesznek még egy takarót a padlóra és összehúzzák magukat: úgy kell azt, ha vendég jön.

Így hát a pásztorok a kocsmába jöttek a Kisjézust köszönteni, a csillagot is odahúzkodták – jó az ott is!

Cigánygyerekeim megértettek valamit, de én jobban jártam: fölfogtam végre a cukrosmázás történetkévé alakult betlehemi események egykori, köznapi, véres valóságát, Mária életet adó és sajátját odaadni is kész áldozatvállalását.